

tuần tin

HỘI ĐỒNG GIÁM MỤC VIỆT NAM

THỨ NĂM 19-4-2012

Năm 2012 - Số 16

**SUY NIỆM
TIN MỪNG
CHÚA NHẬT**
*

Ngày 22-4-2012

Chúa nhật 3 Phục Sinh
Năm B

Anh em là chứng nhân

LỜI CHÚA: Lc 24, 35-48

Hai môn đệ từ Emmau trở về, thuật lại cho Nhóm Mười Một và các bạn hữu những việc đã xảy ra dọc đường và mình đã nhận ra Chúa thế nào khi Người bẻ bánh. Các ông còn đang nói, thì chính Đức Giêsu đứng giữa các ông và bảo: “Bình an cho anh em!” Các ông kinh hồn bạt vía, tưởng là thấy ma. Nhưng Người nói: “Sao anh em lại hoảng hốt? Sao còn ngờ vực trong lòng? Nhìn chân tay Thầy coi, chính Thầy đây mà! Cứ rờ xem, ma đâu có xương có thịt như anh em thấy Thầy có đây?” Nói xong, Người đưa tay chân ra cho các ông xem. Vì mừng quá, các ông vẫn chưa tin và còn đang ngỡ ngàng, thì Người hỏi: “Ở đây anh em có gì ăn không?” Các ông đưa cho Người một khúc cá nướng. Người cầm lấy và ăn trước mặt các ông. Rồi Người bảo: “Khi còn ở với anh em, Thầy đã từng nói với anh em rằng tất cả những gì sách Luật Môsê, các Sách Ngôn Sứ và các Thánh Vịnh đã chép về Thầy đều phải được ứng nghiệm.”

Bấy giờ Người mở trí cho các ông hiểu Kinh Thánh và bảo: “Có lời Kinh Thánh chép rằng: Đấng Kitô phải chịu khổ hình, rồi ngày thứ ba, từ cõi chết sống lại, và phải nhân danh Người mà rao giảng cho muôn dân, bắt đầu từ Giêrusalem, kêu gọi họ sám hối để được ơn tha tội. Chính anh em là chứng nhân của những điều này”.

(xem tiếp trang 2)

Hội Đồng Giám Mục Việt Nam

Hội Nghị Thường Niên kỳ I/2012 (09/04/2012 – 13/04/2012)

Biên Bản

1. Hội đồng Giám mục Việt Nam đã khai mạc Hội nghị thường niên kỳ I/2012 tại Tòa Giám mục Xuân Lộc, từ chiều thứ hai ngày 09/04/2012 đến sáng thứ sáu ngày 13/04/2012.
2. Hội nghị có sự hiện diện đông đủ của Đức Hồng Y và các Đức giám mục 26 giáo phận trong toàn quốc. Đức Tổng giám mục Stêphanô Nguyễn Như Thể vắng mặt vì lý do sức khỏe.
3. Hội đồng Giám mục vui mừng chào đón Đức Tổng giám mục Leopoldo Girelli, đại diện Đức Thánh Cha tại Việt Nam, đồng thời chào đón Đức Hồng Y Oswald Gracias, Tổng thư ký của Liên Hội đồng Giám mục Á Châu (FABC) cùng đoàn đến trao đổi về việc tổ chức Hội nghị Khoáng đại của Liên Hội đồng sẽ diễn ra vào tháng 11 sắp tới tại Tòa Giám mục Xuân Lộc.
4. Hội nghị quyết định sẽ cử hành lễ đặt viên đá đầu tiên xây dựng Vương cung thánh đường của Trung tâm hành hương Đức Mẹ La Vang vào ngày 15/08/2012.

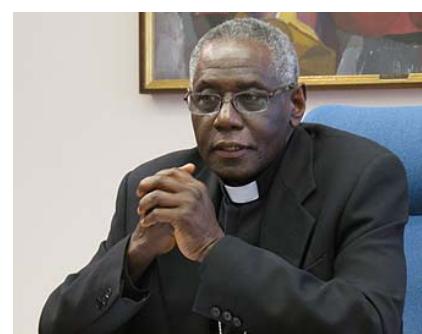
(xem tiếp trang 3)

Thực thi bác ái là loan báo Tin Mừng

WHĐ (14.04.2012) / CNA – Giới thiệu một cuốn sách mới nói về công việc của các tình nguyện viên trong Giáo Hội, Đức hồng y Robert Sarah, Chủ tịch Hội đồng Tòa Thánh Cor Unum quả quyết: người Công giáo có thể loan báo Tin Mừng qua việc phục vụ tha nhân.

Ngài nói: “Tôi nghĩ rằng bác ái phải là một cách truyền giáo – tuy không trực tiếp rao giảng Tin Mừng, nhưng phải làm cho người ta biết Chúa Kitô là ai, và biết được tình yêu của Thiên Chúa. Chúng ta chỉ làm những gì Chúa Giêsu đã làm cho chúng ta”. Hôm thứ Sáu 13-04, Đức hồng y Sarah đã thông báo cho các phóng viên về các chủ đề của cuốn sách mới “Đức

Thánh Cha và các tình nguyện viên châu Âu”. Cuốn sách này thuật lại những phần chính của Hội nghị hồi tháng Mười Một 2011 tại Vatican khi châu Âu tổ chức “Năm của Tình nguyện viên”.

Nội dung chính của cuốn sách là bài diễn văn của Đức giáo hoàng Bênêđictô XVI nói về nguồn gốc Kitô giáo của việc tình nguyện như một sự khẳng định phẩm giá con người trong mắt Thiên Chúa.

Phát hành sách này, Hội đồng Tòa Thánh Cor Unum hy vọng sẽ khiến mọi người quan tâm hơn đến giá trị tôn giáo của công việc bác ái.

(xem tiếp trang 3)

SUY NIỆM TIN MỪNG CHÚA NHẬT

SUY NIỆM

“Sợ ma không phải chỉ là chuyện của trẻ con. Cả người lớn như các tông đồ cũng sợ ma. Có lần Đức Giêsu đi trên mặt nước mà đến với họ, nhưng họ kinh hoàng tưởng Thầy là ma. Khi Đức Giêsu phục sinh hiện ra với các môn đệ, họ cũng hoảng hốt tưởng là thấy ma. Đáng sống lại đã kiên nhẫn làm hết cách để đưa các môn đệ ra khỏi nỗi ám ảnh kinh khủng. Ngài mời họ xem và đựng đến tay chân Ngài để thấy Ngài là người bằng xương bằng thịt. Ngài còn ăn một miếng cá nướng để cho họ thấy Ngài không phải là một bóng ma. Khi các môn đệ yếu đức tin, họ coi Đức Giêsu phục sinh chỉ là bóng ma. Nhưng khi đức tin của họ được củng cố, họ mới thấy Ngài có thực. Lắm khi chúng ta vẫn tưởng Chúa là bóng ma đe dọa, vì Chúa đến gặp ta một cách quá bất ngờ, giữa lúc con thuyền dời ta chòng chành vì gió ngược, hay lúc căn nhà lồng ta khép kín vì nỗi buồn đau. Chúa vẫn đến lúc ta tưởng Ngài không thể đến. Ngài mời gọi ta làm chứng nhân cho Ngài.

Kitô hữu là chứng nhân của niềm hy vọng. Đức Giêsu bị đóng đinh đã sống lại ra khỏi mồ. Bạo lực, bất công, đối trả, hận thù bị thảm bại. Quyền lực của bóng tối chỉ là tạm thời. Chiến thắng cuối cùng thuộc về Tình Yêu và Ánh Sáng. Bởi thế người Kitô hữu vẫn hy vọng không ngơi ngay giữa lúc sự dữ có vẻ thắng thế.

Kitô hữu là chứng nhân của sự sống. Thế giới hôm nay bị mê hoặc bởi sự chết. Những cuộc chiến tranh, xung đột, ám sát, bạo động. Những loại ma tuý khiến người ta chết không ra người. Những vụ phá thai quá dễ dàng nơi các cô gái trẻ. Những vụ tự tử chỉ vì những lý do không đâu. Kitô hữu phải làm cho sự sống có mặt, và hấp dẫn gấp ngàn lần sự chết. Họ phải là nguồn sống dồi dào, sống đơn sơ, thanh bạch, nhưng hạnh phúc.

Kitô hữu là chứng nhân của niềm vui. Bao trẻ thơ buồn vì thiếu thầy cô, thiếu trường học. Bao bệnh nhân ở xa thành phố, cần đến thầy thuốc. Bao người nghèo khổ sống trong nỗi

(xem tiếp trang 3)

“Tuần lễ Truyền giáo” chuẩn bị cho Ngày Giới trẻ Thế giới Rio 2013

WHD (12.04.2012) / CNA – Chuẩn bị cho Ngày Giới trẻ Thế giới Rio 2013 sẽ có một “Tuần lễ Truyền giáo” trên khắp Brazil trước khi hàng trăm ngàn khách hành hương đến tham dự sự kiện toàn cầu này của giới trẻ vào mùa hè tới. Cha Jefferson Goncalves, giám đốc các hoạt động chuẩn bị cho Ngày Giới trẻ Thế giới, cho biết “Ngày tại các giáo phận” truyền thống sẽ được thay thế bằng “Tuần lễ Truyền giáo” diễn ra từ ngày 17 đến 20 tháng Bảy 2013.

Tuần lễ này nhằm tạo cơ hội cho người trẻ tham gia các hoạt động tinh thần, liên đới với các cộng đoàn địa phương, cũng như các sự kiện truyền giáo và văn hóa. Nhà tổ chức Raphael Fritz cho biết các gia đình sẽ đón tiếp các bạn trẻ tham dự Tuần lễ Truyền giáo để giúp họ trải nghiệm cuộc sống tại chỗ một cách chân thực hơn. Quyết định chuyển “Ngày tại các giáo phận” thành “Tuần lễ Truyền giáo” được Đức hồng y Stanislaw Rylko -chủ tịch Hội đồng Tòa Thánh về Giáo dân- đưa ra, trong chuyến viếng thăm Rio

de Janeiro hồi tháng Hai. Cha Goncalves nói ngài hy vọng Tuần lễ này sẽ để lại một kinh nghiệm cho những Ngày Giới trẻ Thế giới tương lai như một di sản; đó là kinh nghiệm dẫn dắt những người trẻ bước vào con đường sứ vụ truyền giáo của người môn đệ”.

Các nhà tổ chức Ngày Giới trẻ Thế giới Rio 2013 cũng đã phát hành một ứng dụng mới cho phép người dùng theo dõi cuộc viếng thăm của Thánh giá Ngày Giới trẻ Thế giới và bức icon Đức Trinh Nữ Maria đến các giáo phận của Brazil cũng như của các giáo phận ở các nước xung quanh là Argentina, Uruguay, Chile và Paraguay.

Ứng dụng miễn phí này mang tên “Theo chân Thánh giá”, được cung cấp cho iPhone, iPod, iPad và điện thoại dùng hệ điều hành Android. Là sản phẩm của Nhóm Công nghệ thông tin thuộc Cộng đoàn *Canção Nova*, ứng dụng này cũng cho phép người dùng tương tác với bạn bè trên Twitter và Facebook.

■ (Tổng hợp từ CNA)

Liban: các giám mục Trung Đông hội thảo về truyền thông

WHD (17.04.2012) – Từ ngày 17 đến 20 tháng Tư 2012 một Hội thảo đặc biệt về truyền thông dành cho các giám mục Trung Đông sẽ được tổ chức tại Liban. Hội thảo do Hội đồng Tòa Thánh về Truyền thông Xã hội phối hợp với Hội đồng Thượng phụ Công giáo Đông phương tổ chức. Hội thảo với chủ đề “Truyền thông là công cụ phúc âm hóa, đối thoại và hòa bình ở Trung Đông” đã được dự trù từ sau Hội nghị đặc biệt về Trung Đông của Thượng Hội đồng Giám mục tổ chức hồi năm ngoái tại Vatican và trong viễn tượng của Thượng Hội đồng Giám mục sắp tới về Tân Phúc âm hóa.

Nơi diễn ra Hội thảo là Trung tâm hội nghị Bethania Harissa (Đức Bà Liban). Hội thảo nhằm quy tụ các giám mục để suy tư và trao đổi với các chuyên gia hầu lượng giá tình hình truyền thông của Giáo Hội tại

Trung Đông và hoạch định một kế hoạch phù hợp hơn với xã hội hiện nay.

Tất cả các giáo hội và những lối chế hiện diện ở Trung Đông đều tham gia Hội thảo. Số tham dự viên là 80 người, chủ yếu là các giám mục đặc trách, quan tâm đến lĩnh vực truyền thông, cũng như các linh mục và lãnh đạo giáo dân làm việc trong lĩnh vực này. Tổng cộng có 40 giám mục, 30 linh mục và 10 giáo dân. Phương pháp của hội thảo là cùng tham gia để đáp ứng những thách đố của văn hóa hiện nay một cách thích hợp và cụ thể.

Đức Thượng phụ Giêrusalem Fouad Twal sẽ tham dự Hội thảo với bài tham luận “Huấn luyện về truyền thông trong các chủng viện và phân khoa thần học”. ■

(Theo www.lpj.org, 16-04-2012)

Biên Bản Hội Nghị Thường Niên kỳ I/2012 HĐGMVN

5. Hội nghị dành thời gian thảo luận và chấp thuận gửi sang Tòa Thánh xin phê chuẩn Quy chế và Nội quy của Hội đồng Giám mục Việt Nam.
6. Hướng tới Năm Đức tin sẽ được khai mạc vào tháng 10 tới, Hội nghị thống nhất ấn định chương trình khai mạc Năm Đức tin ở cấp toàn quốc vào ngày 12/10/2012, cấp giáo phận vào ngày 18/10/2012 và cấp giáo xứ vào ngày 21/10/2012, đồng thời bàn thảo về đường hướng mục vụ.
7. Nhân dịp này, Hội đồng Giám mục chính thức ban hành Sắc lệnh phổ biến văn bản “Đào tạo linh mục: định hướng và chỉ dẫn”.
8. Hội nghị tiếp tục trao đổi cân nhắc về việc xây dựng trụ sở, văn phòng Tổng thư ký và các Ủy ban của Hội đồng Giám mục Việt Nam và Học viện thần học.
9. Ngoài ra, Hội nghị cũng bàn tới một số vấn đề như: việc phong chân phước cho hai giám mục tiên khởi của Việt Nam là Đức cha Pierre Lambert de la Motte và Đức cha François Pallu, việc hiệp thông với tiến trình xin phong chân phước cho cha Phanxicô Xaviê Trương Bửu Diệp, về Quy chế Hội đồng mục vụ giáo xứ, về vấn đề hôn phối, về bổng lễ...
10. Hội nghị bế mạc trong niềm vui cùng với giáo phận Xuân Lộc dâng lễ tạ ơn hoàn thành công trình Đại chủng viện và Tòa Giám mục.
11. Hội đồng Giám mục ấn định thời gian Hội nghị thường niên kỳ II/ 2012 sẽ được tổ chức tại Tòa Giám mục Thanh Hóa, từ ngày 08/10/ 2012 đến 12/10/2012.

Tòa Giám mục Xuân Lộc, ngày 13/04/2012
Tổng thư ký
Hội Đồng Giám Mục Việt Nam

*Cosma Hoàng Văn Đạt, S.J.
Giám mục giáo phận Bắc Ninh*

Thực thi bác ái...

Đứng đầu Hội đồng *Cor Unum*, Đức hồng y Sarah là người ủng hộ mạnh mẽ cẩn tính tôn giáo của các công việc bác ái Công giáo. Ngài giải thích rằng những việc phục vụ là một biểu hiện cụ thể của đức tin của Giáo Hội.

“Tình nguyện có nghĩa là hành động nhân danh Chúa Giêsu Kitô. Vì vậy, chúng ta phải cải thiện chính mình, bởi vì chúng ta phải nhấn mạnh vào cẩn tính của mình là người Công giáo khi chúng ta làm việc bác ái”.

Ở một vài nơi trên thế giới, các Kitô hữu vẫn còn gặp “ít nhiều khó khăn” khi thi hành sứ vụ này, họ bị tín đồ các tôn giáo khác nghi ngờ vì cho rằng đó là một hình thức truyền đạo trái hình.

Đức hồng y Sarah giải thích rằng trong khi bày tỏ đức tin của mình bằng việc làm, Giáo Hội không tìm

cách áp đặt đức tin, hoặc lôi kéo người khác bằng các phương tiện bác ái.

“Mỗi người được tự do chọn lựa đức tin của mình”, còn Giáo Hội chỉ tìm cách “làm cho mọi người biết đến tình yêu của Thiên Chúa”.

Ngài khẳng định: “Chúng ta là anh chị em. Cha chúng ta là Thiên Chúa”. Dựa trên niềm tin ấy, Giáo Hội “thăng tiến phẩm giá của con người” qua việc phục vụ con người thuộc mọi tôn giáo.

“Nếu tôi sống gần một người nghèo, tôi phải giúp người ấy cải thiện cuộc sống của họ. Chúng ta không áp đặt bất cứ tôn giáo nào... nhưng bỗn phận của chúng ta là làm cho họ nhận biết tình yêu của Thiên Chúa. Không thể che giấu niềm tin của chúng ta – cho dù tại một số quốc gia khó mà nói được như vậy”.

SUY NIỆM TIN MỪNG CHÚA NHẬT

muộn phiền. Nếu chúng ta thực sự có niềm vui của Chúa, nếu chúng ta đã ra khỏi nỗi áu lo về mình, chắc chúng ta sẽ ra đi công bố Tin Mừng Phục Sinh, bằng việc đem lại nụ cười cho những người bất hạnh.

Chuyện Đức Giêsu phục sinh là chuyện khó tin. Nhưng nếu chúng ta sống quên mình phục vụ thì người ta có thể gặp được Đáng đang sống.

CẨU NGUYỆN

Giữa một thế giới chạy theo tiện nghi, hưởng thụ, xin cho con biết bằng lòng với cuộc sống đơn sơ.

Giữa một thế giới còn nhiều người đói nghèo, xin cho con đừng thu tích của cải.

Giữa một thế giới mà sự sống bị chà đạp, xin cho con biết quý trọng phẩm giá từng người.

Giữa một thế giới không tìm thấy hướng sống, xin cho con biết xây lại niềm tin.

Lạy Chúa Giêsu, xin cho con cảm được cơn đói đang giày vỏ bao người, xin cho con nghe được lời mời của Chúa:
“Các con hãy cho họ ăn đi.”

Ước gì chúng con dám trao tất cả những gì chúng con có cho Chúa, để Chúa trao tất cả những gì Chúa có
cho chúng con và cho cả nhân loại. ■

Lm Antôn Nguyễn Cao Siêu, SJ

Đức hồng y Sarah đề nghị: “Chúng ta có thể bắt chước cách hành động của Mẹ Teresa. Khi nhìn Mẹ Teresa, chúng ta thấy được Thiên Chúa. Chúng ta thấy tình yêu Thiên Chúa tôn trọng tất cả mọi người”.

Đức hồng y Sarah nói, chính trong tinh thần này, các tổ chức của Giáo Hội cần thực thi sứ vụ của mình, “cả trong những hoàn cảnh rất khó khăn”.

Người Công giáo tham gia vào công việc bác ái chính là “Thiên Chúa đang hiện diện. Chúng ta là sự thể hiện tình yêu của Thiên Chúa, lòng từ bi của Thiên Chúa”. ■

(CNA 13-04-2012)

Thắp lên ngọn lửa của lòng thương xót

WHĐ (16.04.2012) / ZENIT – “Chúng ta phải thắp lên cho thế giới ngọn lửa của lòng thương xót”, cách nay mười năm Đức giáo hoàng Gioan Phaolô II đã nói như thế ở Lagiewniki và trong buổi đọc kinh Lạy Nữ Vương Thiên đàng Chúa nhật hôm qua, Đức giáo hoàng Bênêđictô XVI đã nhắc lại câu nói ấy bằng tiếng Ba Lan. Ngài mới ở Castel Gandolfo trở về Vatican vào chiều thứ Sáu 13-04.

Vào ngày 17 tháng Tám 2002 chính Đức giáo hoàng Gioan Phaolô II đã thánh hiến Đền thờ kính Lòng Chúa Thương Xót tại Lagiewniki, gần Krakow. Đức Thánh Cha Bênêđictô XVI đã nhắc lại kỷ niệm này khi chào nhóm người hành hương Ba Lan tại quảng trường thánh Phêrô và tại Lagiewniki, qua một câu truyền hình.

“Tôi thân ái chào tất cả anh chị em Ba Lan và đặc biệt những người đang tham dự phụng vụ Chúa Nhật kính Lòng Chúa Thương Xót tại Đền thánh ở Lagiewniki. Đây là nơi mà mười năm trước đây Chân phước Gioan Phaolô II đã nói: “Chúng ta phải thắp lên cho thế giới ngọn lửa của lòng thương xót. Trong lòng thương xót của Thiên Chúa, thế giới sẽ tìm thấy bình an và con người gấp được hạnh phúc! Tôi ủy thác nhiệm vụ này cho tất cả những ai tôn sùng Lòng Chúa Thương Xót”.

ĐTC Bênêđictô tuyên bố: “Trung thành với lời kêu gọi này, chúng ta hãy loan báo cho thế giới sứ điệp của Chúa Giêsu hay thương xót và trở nên chứng nhân của Người. Tôi thân ái chúc lành cho anh chị em”.

ĐTC cũng chào những người tham dự Thánh Lễ tại nhà thờ Chúa Thánh Thần do Đức hồng y Agostino Vallini, Giám quản Giáo phận Roma chủ sự. Họ đã đến quảng trường thánh Phêrô để đọc kinh Lạy Nữ

Thư viện Tòa Thánh Vatican số hóa một triệu trang bản chép tay và sách cổ *

WHĐ (16.04.2012) / VIS – Trên nhật báo Osservatore Romano số ra ngày 12 tháng Tư vừa qua, Đức ông Cesare Pasini, Quản thủ Thư viện Tòa Thánh Vatican đã loan báo: trong năm năm tới 1,5 triệu trang bản chép tay và sách cổ của Thư viện Vatican và Thư viện Bodleian ở Oxford sẽ được chuyển sang định dạng kỹ thuật số. Đây là sáng kiến lớn nhất của Thư viện Vatican và đang được thực hiện với sự giúp đỡ của Tổ chức Polonsky.

Hai phần ba các tác phẩm được số hóa - khoảng một triệu trang sách hay 2.500 cuốn sách sẽ được lựa chọn trong số các bản chép tay và sách cổ bằng tiếng Hy Lạp và tiếng Do Thái trong Thư viện Tòa Thánh Vatican. Thư viện này hiện sở hữu 8.900 quyển sách cổ, đây là bộ sưu tập lớn thứ tư trên thế giới. Mới đây một danh mục sách cổ đã được công bố trên mạng internet và, nhờ vào dự án mới nhất này, người ta hy vọng hơn 800 tác phẩm hoàn chỉnh có thể được tra cứu trực tuyến. Trong số này có quyển sách “De Europa” nổi tiếng của Đức giáo hoàng Piô II, do Albrecht Kunne ở Memmingen in trước năm 1491, và quyển Kinh Thánh 42-dòng bằng tiếng Latinh của Johann Gutenberg, cuốn sách đầu tiên in bằng kỹ thuật sáp chữ, vào khoảng năm 1454 - 1455.

Một số bản chép tay bằng tiếng Do Thái đặc biệt quan trọng cũng được

số hóa, bao gồm bản “Sifra”, được viết trong khoảng cuối thế kỷ thứ chín và giữa thế kỷ thứ mười và có lẽ bản là bản chép tay Do Thái cổ nhất còn tồn tại; một quyển Kinh Thánh bằng tiếng Ý vào khoảng năm 1100; các chú giải Kinh Thánh và bộ Talmud; Halakhah và Kabbalah, cũng như các bài viết về triết học, y học và thiên văn học.

Trong số các bản chép tay bằng tiếng Hy Lạp được số hóa có các tác phẩm của Homer, Sophocles, Plato và Hypocrites, cũng như các bản Tân

Ước và các tác phẩm của các giáo phái, nhiều bản được trang trí bằng các bức tiểu họa Byzantine.

Ngoài 8900 sách cổ, Thư viện Tòa Thánh Vatican còn sở hữu hơn 80.000 bản chép tay. Đức ông Pasini giải thích rằng chuyển chúng sang định dạng kỹ thuật số là một cách “bảo tồn tốt hơn di sản văn hóa, tạo điều kiện thuận lợi cho việc tham khảo và bảo

dảm tạo ra bản sao tốt nhất trước khi có bất kỳ tổn hại nào cho bản gốc. Điều này cũng có nghĩa là làm cho những tác phẩm này đến được với nhiều người hơn ở trên mạng”.

Dự án số hóa của Thư viện Tòa Thánh Vatican đã bắt đầu cách đây hai năm, kể từ đó số lượng các bản chép tay được số hóa đã tăng dần nhờ những nỗ lực của phòng in sao riêng của thư viện. Ngoài ra còn có một số sáng kiến khác theo cách thức hợp tác với các tổ chức văn hóa, chẳng hạn các bản chép tay Palatine bằng tiếng Latin đang được tiến hành số hóa qua sự hợp tác với trường Đại học Heidelberg. ■

(VIS, 13-04-2012)

* sách cổ (*incunabulum*) ở đây là sách in trước năm 1501